

НЕКРОБАКТЕРІОЗ У ВИСОКОПРОДУКТИВНИХ КОРІВ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ВІДТВОРНУ ЗДАТНІСТЬ

*Ревунець А.С., к.вет.н., доцент
Гришук Г.П., к.вет.н., асистент*

Постановка проблеми. Встановлено, що захворювання некробактеріозом та змішаною інфекцією великої рогатої худоби високопродуктивних корів на Житомирщині має тенденцію до поширення, і становить значну загрозу розвитку молочного племінного скотарства. Розроблені профілактичні, лікувальні і оздоровчі заходи в комплексі з вакциною “Некросан” є основним засобом в системі ліквідації некробактеріозу [1, 2].

Аналіз останніх досліджень. На території Житомирської області на протягом останніх років поширився некробактеріоз у великої рогатої худоби і особливо у корів голштинської чорно- та червоно-рябої породи завезених із закордону або інших областей України [3, 4].

У всіх країнах світу (Німеччині, США, Болгарії, Сербії, в країнах Середньої Азії, Росії), особливо в засушливі роки або при підвищеній вологості, забрудненості приміщень і територій, особливо вигульних майданчиків захворювання некробактеріозом сягало від 32 до 100%, а їх загибель перевищувала 10% [1].

Некробактеріоз статевих органів у тварин зустрічається у всіх видів сільськогосподарських тварин і перебігає частіше зляккісно [4].

Мета досліджень – розробити заходи специфічного лікування і профілактики тварин хворих на некробактеріоз.

Результати досліджень. Аналіз клініко-епізоотичних досліджень свідчить, що в останні роки в Україні некробактеріоз тварин має тенденцію до поширення. Хвороба реєструється у господарствах всіх регіонів України, частіше хворіє велика рогата худоба. Поширення некробактеріозу має певний зв'язок з імпортом племінної великої рогатої худоби.

Захворювання у високопродуктивних молочних корів негативно впливає на відтворювальну здатність та молочну продуктивність. У хронічно хворих корів відсутня або пізно настає і в'яло перебігає статева охота, у деяких тварин відмічається німфоманія, ростуть кісти, не розсмоктується жовте тіло вагітності. Молочна продуктивність корів зменшується до 80%, а інколи лактація повністю припиняється.

За нашими спостереженнями в деяких господарствах Житомирської області хворобу реєстрували у завезених тварин червоної та чорно-рябої голштинських порід. Місцеві корови та телички вирощені від цих та місцевих корів, що випоювали молоком від здорових місцевих корів, даного захворювання не реєстрували.

Лікування було комплексним. Внутрішньовенно вводили хлористий кальцій, аскорбінову кислоту. Застосовували аутогемотерапію, тканинні препарати, вітаміни. Внутрішньовенно 3%-й розчин медичного формаліну з 10-40% розчином глюкози в розрахунку 200-300 см³ на одне введення три доби підряд, починаючи з першої доби після отелу.

Крім того, призначали антибіотики у дозах згідно з настановою щодо їх застосування, а також внутрішньовенно розчин новокаїну (0,5 мг/кг) з вмістом канаміцину.

З метою прискорення одужання хворих тварин, проводили вакцинацію із застосуванням вакцини “Некросан” у дозі 10 см³ на корову, підшкірно один раз на два тижні до повного одужання.

Найтяжче піддавались лікуванню корови з наявністю гангренозних вагінітів, ендометритів, маститів. Значну частину їх вибракували. Для їх лікування використовували комплексні схеми, враховуючи зазначені вище діагнози:

а) лікування гіпофункції яєчників та атонії матки – тканинний препарат підшкірно по 8 мл на 100 кг живої маси 3 рази на 1, 7, 14 добу лікування, вітаміни (“Зоовіт-3”) по 10 мл внутрішньом’язево на 1, 7, 14 добу лікування, іхглюковіт по 25 мл внутрішньом’язево на 1, 3, 5 добу лікування.

б) хронічний ендометрит, фолікулярні кісти, персистентні жовті тіла (вилущені) – тканинний препарат підшкірно по 10 мл на 100 кг живої маси 4 рази на 1, 8, 16 та 24 добу лікування, вітаміни (“Зоовіт-3”) по 10 мл внутрішньом’язево на 1, 7, 14, 21 добу лікування, іхглюковіт по 25 мл внутрішньом’язево на 1, 3, 5, 7 добу лікування, антибіотики (канаміцин 2 рази на добу 5 діб підряд по 8 мл на 100 кг маси тіла, після 5-ї доби флоксис-С.

в) гострі ендометрити, субінволюція матки – тканинний препарат підшкірно по 10 мл на 100 кг живої маси 4 рази на 1, 8, 16, 24 та 32 добу лікування, внутрішньоаортально – новокаїн (0,5%-ний розчин) 120 мл або внутрішньовенно окситоцин 50 ОД, канаміцин 8 мл на 100 кг маси тіла 3 рази через 48 годин, флоксис-С внутрішньом’язево між введенням канаміцину, внутрішньоматково за допомогою приладу ПОС-5 іхтіол 25%-ний розчин по 50-70 мл 3 рази через 48-72 години, виворотку крові від перехворівши корів (1 флакон на 200 мл + АСД-2 + 5%-ний розчин глюкози 20-30 мл + 0,4 г новокаїну – вводити підшкірно по 20-30 мл, повторно через 7 діб).

Профілактика. Проводили розчистку копит не менше двох разів на рік, а при деформації кульгавості кожні 2-3 місяці, а в теплу пору року два рази на добу корів проганяли через 7-10%-ний розчин формаліну та щеплювали вакциною “Некросан”. Хворим коровам призначали 3%-ний розчин формаліну 150-300 см³ приготованого на 5-20% розчину глюкози 1 раз на добу на протязі 3-5 діб за методикою В.П. Риженька.

Висновки:

1. Некробактеріоз великої рогатої худоби та особливо високопродуктивних корів в Україні і на Житомирщині зокрема, має тенденцію до поширення і становить певну загрозу відтворення поголів’я великої рогатої худоби, особливо в племінних господарствах.

2. В неблагополучних по некробактеріозу господарствах рекомендуємо використовувати комплекс профілактичних і лікувальних заходів, що знизить захворювання тварин маститами, ендометритами, затриманням посліду, кількістю мертвонароджуваль, абортів.

3. Вакцина “Некросан” в комплексі із іншими профілактичними і лікувальними заходами є основним засобом в комплексній системі ліквідації некробактеріозу та інших мікроорганізмів.

Використані джерела інформації

1. Балабанов В.А. Некробактериоз животных. – М.: Колос, 1971. – 136 с.
2. Риженко В.П. Проблеми профілактики некробактеріозу // Наукова спадщина Луї Пастера і ветмедицина Україна // Наукові статті конференції. – Рівне, 1998. – С. 138-139.
3. Риженко В.П. Актуальні питання профілактики некробактеріозу // Ветеринарна медицина України. – 1998, №11-12. 15 с.
4. Безіменний М.В. Специфічна профілактика патології відтворення у жуйних викликаної *Fusobacterium necrophorum* // Науковий вісник НАУ. – 2000., №22. – С. 72-75.